

הזה, עוצמות רוח להתמודד מול אתגרים מסוג שאולי טרם הכרנו.

לו כל אחד ואחת מאיתנו יראה את עצמו כאילו כל עתיד העם, המדינה, האנושות – תלו אך ורק בו, וייטול את האחריות הנדרשת – כמה עוצמה, כמה אנרגיה תשתחרר לפתע? כמה כוחות נסתרים המקודדים בנו נגיטי יתעוררו לפתע לפעולה? וכשפתאום קם עם – גם השמיים אינם הגבול.

ראיתי פעם תמונת לוויין של כדור הארץ בלילה: צפון קוריאה נראית כמו חור שחור בין ים המדינות המוארות. המערב פוסע בצעדי ענק לעבר צפון-קוריאה ליזיה של העולם, ובעיני רוחי, בתמונה הלוויינית העתידית – יש רק כמה נקודות אור קטנות באוקיינוס החשיכה – והן מגיעות דווקא מפה. זאת לו רק נני לטול את תפקידו ההיסטורי והאומני: עם אחד, במאבק אחד. מי יודע לאן נגיע, אולי אנחנו נאולת האנושות כולה. אור לגויים, בכל המובנים.

ואיך ציינו שאם נעביר לגורמי סמכות את האחריות על חירותנו, עצמאותנו וריבונותנו – לא ניבד, לאחר שאנחנו עצמנו בגדנו ומעלנו באחריותנו כריבון? זכויות אדם יכולות להיות 'טבעיות' אבל לא הטבע מעניק אותן – אלא הפרט שנלחם על זכויותיו, על חירותו – ומנצח במאבק.

פה אין לנו על מי לסמוך – גם לא על אבינו שבשמיים. אחריות אישית, מתוקף הגדרתה, אינה ניתנת להעברה. גם אם הכול בידי שמיים – יראת שמיים היא בדינו, בארץ. אין ישות, בשמיים או בארץ, שיכולה לכפות – ולו על פרט אחד – להיות בן חורין. מה שהביא את העם הזה לארץ הזו, לשוקת הזו – אין בכוחו להכריח את הפרט לשותות ממנה. והסרבנות שלנו לטול את מקומו הראוי בהיסטוריה בהכרח תציב אותנו מול השוקת השבורה.

אבל אם רק נזכר, שא-לוהים נתן תורה מיוחדת וארץ מיוחדת רק לעם שהוא סומך עליו שימצא את הכוחות – נבין שקיימים בתוכנו יחד, בדנ"א של העם

שכל כולו באשמתו. הייתכן לראות זאת אחרת? זה זמן רב מדי התנמנמו כתינוק שבע בחיקו החם של הממסד. ובשעה שהתערסלנו בשלווה, גורמים גלובליים רבי-עוצמה עשו לילות כימים לחטוף תחתנו את ה'אם' ולהחליפה ב'הורה' 1. הורה זה, מי יודע מה טיבו? אימא יש רק אחת. 'הורה' הוא רק משבצת תפקיד שניתן להחלפה. אולי הוא הורה של סך כל התושבים? מולדת היא אחת ויחידה. 'מדינה' היא תבנית ריקה מתוכן שניתן להטעין לתוכה כל מיני סוגים של אזרחים. ועתה אנחנו תוהים ובוהים: של מי אתה, ילד? מיהם ילדיה של מדינת 'הורה' 1? אם אנחנו, היהודים, עדיין ילדיה – מדוע היא הפעילה עלינו אמצעי ריגול בטכנולוגיה השמורה כנגד אויב? מדוע התקשורת מפעילה נגדנו לחומה פסיכולוגית? מדוע המשטרה הורגת בבנינו ואינה מגינה עלינו מפני פרעות לאומניות של עם אחר? מדוע הנחנו לבית המשפט את הסמכות הריבונית שלנו ואת ההגנה על הדמוקרטיה – מפנינו?

עתה עלינו להתבגר. אני הושלכתי לבגרות שמעולם לא חפצתי בה, בעקבות טראומת רצח רבין. רק כשהיה מאחר מדי הבנת, שלא עשיתי כל מה שיכולתי כדי לתמוך במנהיג שבחתי ובמדיניות שהאמנתי בה. העובדה שהיום של עם אחר? רק מעצימה את אשמתנו: לא רק שעשיתי מיקור חוץ והעמסתי על ראש ממשלה את כל האחריות להביא לשלום שחלמתי עליו – גם השתמטתי מאחריות

כולנו צאצאים של עם ששרד במאבקי קיום ויכול להם. ואין כבירים יותר מהכוחות הרוחניים של עם שלקח על עצמו את האחריות האנושית הגדולה ביותר – להיות אור לכל העמים, שחוזה בשל כך את האתגרים הקיומיים האימתניים ביותר ושרד. וכולנו – ללא יוצא מהכלל – צאצאי

להבין את המציאות בעצמי, והנחתי לפוליטיקאים ולאנשי התקשורת להבנות את דעותיי. ייסורי המצפון לימדו אותי בדרך הקשה שהנחתי את יעודי – כאזרחית, כריבון.

הלקח האישי שחצבתי מזה היה שלעולם לא עוד אתפנה להעביר את האחריות האישית שלי לאחרים. כרתי בני לבני חוזה חדש, שעל פיו כל האחריות על העם, על המדינה, על האנושות בכללותה – מוטלת על כתפיי. כל קלקול מונח לפתחי. כל חטא – לפתחי ויבן, אליו צועקים מהאדמה דמי אחיי. כל אסון – אשמת, בשל אוזלת ידי, מחדלי, פחדנותי, עצלותי, הנרפות שבי – כל מה שמע ממני בשעתו לנקוט את הפעולות שכן היה בידי לעשות, להגן על ראש הממשלה מהמתקפות עליו. מאחר שברור שאיני יכולה לעשות הכול בכוחות עצמי, הפכתי מייד אסירת תודה לכל מי שנתנם לעשות מלאכה, שלולא הוא – היא הייתה מוטלת ישירות לפתחי. כל מי שפועל לתקן משהו, כאילו התנדב לחסוך ממני את המלאכה; כל מי שיוצא לעמוד עם דגל, בכל צומת – עושה את עבודתי במקומי; כל נער שמתיישב על גבעה מוקפת אויבים – חוסך ממני את הכוח להגן על אדמות המורשת שלי בעצמי; כל אברך שמשמר עבדו את המסורת שניתנה בידי האישית לשמר ולהעביר; כל חייל העומד כל משמרתו; כל מפגין הניצב מול מכתזיות למען צדק לאהוביה; דניאלה וייס וחבריה הקימו את אביתר – במקומי ולמעני. שפי פז מסכנת את חירותה ואת חייה כדי לשמר עבדו את הצביון היהודי במדינתו; החוקר אבי וייס וצוות מתנדבי פרויקט 315 טרחו על מחקר, שלולא הם היה עליו לעשות אותו בעצמי, ללא הכישורים לכך; תודה לא-ל על עו"ד כינרת בראשי – שבזכותה לא הצטרכתי, אני, להקים אולפן פתוח שיחשוף לציבור את עוולות משפט נתניהו; עו"ד נעמה סלע שהצליחה להקים ארגון אפקטיבי להגנה מפני המתקפות על המשפחה. כל מכלול הגנום היהודי לא היה עומד לי לבצע את כל אלו. אבל חובתי האישית היא לסייע ולתמוך **ככל יכולתי**. וכל זה אמור במיוחד לגבי נבחרי הציבור שבחתי בהם. הם – יותר מכול – זקוקים לתמיכה התמימית שלי, כדי שיהיה להם הכוח לבצע את המדיניות שלשמה בחרתי בהם. ולחלופין – לבקר אותם כשאינם עושים זאת. זה שונה מאוד מביטויי הערצה או קיסורים ברשות.

שימורה של ישראל כמדינת חירותו של העם היהודי הוא אחריותי האישית כריבון. זו משמעות המילה 'ריבון' – המחוקק לעצמו את חוקיו, הנוטל את מלוא האחריות על כל תחומי ריבונותו; המבין שכל השתמטות והונחה היא מחדלו האיש, ושמשמעותו תמיד אחת – אבדון מנגוני המדינה.

ומה אם פתאום יקום העם

שאננות וזרימה הן לא אפשרות בשביל מי שמתוכננים לעשות כאן טוב בעולם. אם לא להיות חלק פעיל, לפחות להיות מאלה שנותנים את הכוח לרבים שעושים את המעשה בשביל כולנו

גלי בת חורין

צפון קוריאה מהחלל (צילום: אתר רשמי, האתר הרשמי נאס"א) אור לגויים, הגרסה המדעית

ביקרתי פעם בביתה של קרובת משפחה שמתמודדת לבדה מול כל האתגרים הכרוכים בגידול בן הסובל מפגור שכלי קשה. גם במרחק של שנים רבות אני זוכרת את המדבקה הממוגנת למקר הישן שבמטבח הדל:

"א-לוהים נתן ילדים מיוחדים רק להורים שהוא סומך עליהם שימצאו את הכוחות". בשעתו המשפט ריגש אותי אף שראיתי בו רק מילות נחמה ריקות מתוכן. אבל מסתבר שזו גם אמת מדעית.

ד"ר ג'ורדן פיטרסון הגדיר מחדש את גבולות הפילוסופיה והמדעים, בכך שהצליח למצוא קו מקשר מהותי בין תורת האבולוציה, מדעי המוח, תורת ומיתוסים. ממנו למדת, שבדנ"א שלנו מקודדות תכונות שנצברו במהלך של כל דורות האבולוציה. במילים אחרות, כל אחד מאיתנו **נולד** עם ידע עצום של אסטרטגיות הישרדות **מובנות**. כל עוד הסביבה שלנו מסודרת ובטוחה, והחברה על כל מוסדותיה דואגת לשלומנו, רוחחנו וביטחוננו – התכונות הללו רדומות. הן מתעוררות לפעולה רק כשאנחנו נוטלים על עצמנו אחריות להתמודד עם אתגרים שמחוץ לתחומי הנוחות. כמעט כל אחד מאיתנו זוכר אירוע בחייו שעורר בו השתאות: "מעולם לא תיארתי לעצמי שהיו בי כוחות כאלו". אולי זו עורמת הטבע או תוכניתו של הבורא.

כך או כך, פה טמונה ההבטחה שהורים אשר מקבלים ילדים מיוחדים ימצאו את כוחות האהבה הנדרשים להתמודדות עם הקשיים שמעולם לא חלמו שייאלצו להתמודד מולם.

זו הבשורה הטובה: בכל אחד מאיתנו קיימים כוחות, שאת קיומם נגלה רק אם ננע לטול מרוצן אחריות על משהו שנראה כמעבר לכוחותינו. זה נכון ברמת הפרט וגם ברובד החברתי, ובמיוחד בצאצאי בני ישראל. כל יהודי שחי היום, הוא צאצא לשושלת שמעולם לא נותקה מאז מעמד הר סיני, ונושא את כל העוצמות הנצברות של עמנו לדורותיו. אם היה – ולו נתק אחד – לאורך כל הדורות הללו בשושלת המשפחתית – לא הייתי פה לכתוב זאת. מאחר שנולדתי, אני בהכרח נושאת בתוכי את כל עוצמות הרוח של העם היהודי, את כל הכישורים שנדרשו לאבות אבותי כדי לשרוד במאבקים והרדיפות. ואם אתם קוראים זאת – כך גם אתם. פיטרסון היה אומר על כך: "זה לא שום דבר. זה **משהו**, בנאדם!"

כולנו צאצאים של עם ששרד במאבקי קיום ויכול להם. ואין כבירים יותר מהכוחות הרוחניים של עם שלקח על עצמו את האחריות האנושית הגדולה ביותר – להיות אור לכל העמים, שחוזה בשל כך את האתגרים הקיומיים האימתניים ביותר ושרד. וכולנו – ללא יוצא מהכלל – צאצאי. זו האינטואיציה שהייתה לאורסון ולס בצילום הסרט 'האדם השלישי'. כתשובה לחבר שדיבר בגנות המלחמות, אלתר ולס:

"במשך שלושים שנות שלטון בית בורג'ה סבלה איטליה ממלחמות, טרור ושפיכות דמים, אך העניקה לעולם את מיכלאנג'לו ולאונרדו דה וינצ'י ואת הרנסנס. בשוויץ היו חמש מאות שנים של דמוקרטיה ושלוש – וכל מה שהביאו לעולם הוא שעון הקוקייה".

בתקופות של שלום ושלווה, בחברה מסודרת, מוטב שהעוצמות הללו תישארנה במצבן הרדום. אבל אימהות לילדים מיוחדים מוצאות גם את החוצפה לדפוק על שולחנות, לתבוע תביעות ולחולל מהומות, למצוא את הכוח לעבוד קשה יותר ממה שהאמינו פעם, בעברן האופטימי יתר על המידה, שיידרש מהן; ולא פחות מזה – את האכזריות לתבוע מחסר אונים מעורר רחמים לעשות לבדו כל מה שהוא יכול, גם כשהו כואב לשניהם, כדי להבטיח עצמאות יחסית.

עתה מכאיב לרבים מאיתנו, שנולדו לתוך מדינה שבה הממסד גונן עלינו יתר על המידה, לצאת מחוסר הבגרות שלנו, פני חינוך קלוקל שהותיר אותנו בדרגת התפתחות ילדותית, משום חוננו לסמוך יותר מדי על מנגוני המדינה.

כל יהודי שחי היום, הוא צאצא לשושלת שמעולם לא נותקה מאז מעמד הר סיני, ונושא את כל העוצמות הנצברות של עמנו לדורותיו. אם היה – ולו נתק אחד – לאורך כל הדורות הללו בשושלת המשפחתית – לא הייתי פה לכתוב זאת. מאחר שנולדתי, אני בהכרח נושאת בתוכי את כל עוצמות הרוח של העם היהודי, את כל הכישורים שנדרשו לאבות אבותי כדי לשרוד במאבקים והרדיפות. ואם אתם קוראים זאת – כך גם אתם. פיטרסון היה אומר על כך: "זה לא שום דבר. זה משהו, בנאדם!"

מכללה ירושלים
איכות תורנית-אקדמית-חינוכית

הראש אומר איכות, הלב אומר אוירה תורנית. מכללה ירושלים

יום ראשון הקרוב!

ג' באדר ב' (6.3) בשעה 10.30-14.00

יום פתוח
*2,999 ש"ח מלגת קיום

תואר ראשון* < תנ"ך ומחשבת ישראל, אנגלית, גיל הרך, חינוך מיוחד, לשון, מדעי הטבע, מדעי המחשב, מוסיקה, משאבי למידה, מתמטיקה **תואר שני** < יעוץ חינוכי, ניהול וארגון מערכות חינוך, מתמטיקה ומדעים, תושבע ומחשבת ישראל **השתלמויות** < CBT, NLP, גינון טיפולי, ליווי רוחני ועוד

- מלגות עד 37,400 ש"ח לזכאות
- קמפוס מרווח
- מעונות חים לשנה א'
- למידה הברידיית
- איירה תורנית
- חדר אוכל
- בריכת שחיה
- הסעות

רח' ברוך דובדבני 36, ירושלים
לפרטים ולהרשמה: 02.6750724/918 | rishum-jer@michlalah.edu